

DUYURU

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (*Kanun*)’nun 14 üncü maddesi kapsamında ‘*Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği*’ (*Yönetmelik*) 12/05/2019 tarihli ve 30772 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizde lisanssız üretimin gelişimine bakıldığında ise 2013 yılında kabulü tamamlanan tesisler ile başlayan süreç bugün sekiz binden fazla üretim tesisi ve 8 bin MW’ye yaklaşan bir güç ile ülkemizin yerli ve milli enerji politikasına büyük katkı sağlamaya devam etmektedir.

02/12/2020 tarihli ve 31322 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7257 sayılı ‘Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 35 inci maddesi ile lisanssız yürütülebilecek faaliyetler arasına ‘*Bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi*’ de eklenmiş olup kişilerin tüketim ihtiyaçlarının karşılanmasını teminen tüketim noktasıyla farklı ölçüm noktasında üretim tesisi kurabilmesinin önü açılmıştır. Bu kapsamda gerek Kanuni düzenlemeye ilişkin usul ve esasların Yönetmelikle belirlenmesi gerekse zaman içerisinde ihtiyaç duyulan değişikliklerin mevzuata eklenmesini teminen Kurumca hazırlanan ‘*Yönetmelik Değişiklik Taslağı*’ kamuoyu görüşüne sunulmuştur. Kuruma iletilen görüşler de dikkate alınarak son hali verilen değişiklikler 09/05/2021 tarihli ve 31479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak kamuoyuna ilan edilmiştir.

Yönetmelik kapsamında kurulacak üretim tesislerinde uygulanacak sistem kullanım bedellerine ilişkin de ayrıca bir düzenleme yapılarak;

- Dağıtım seviyesinden bağlanacak üretim tesisleri için 30/12/2021 tarihli ve 10699 sayılı Kurul Kararı,
- İletim seviyesinden bağlanacak üretim tesisleri için 30/12/2021 tarihli ve 10689 sayılı Kurul Kararı,

alınmış ve bahse konu Kurul Kararları 31/12/2021 Tarihli ve 31706 sayılı Resmî Gazete’nin 6. mükerrer sayısında kamuoyuna ilan edilmiştir.

İlaveten görevli tedarik şirketinden elektrik satın alan kişilere uygulanacak perakende satış tarifelerini düzenleyen Kanun’un 17 nci maddesi uyarınca perakende satış tarifeleri Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe girmekte ve tarifelere esas tablolar ihtiyaç duyulması halinde güncellenmektedir. Kanun’un 17 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 25/12/2021 tarihli ve 31700 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, 21/12/2021 tarihli ve 7346 sayılı Kanun’un 31 inci maddesi uyarınca değiştirilerek tüketim miktarlarına göre farklı fiyatlar belirlenmesine yönelik kanuni düzenleme yapılmıştır. Kanuni düzenleme uyarınca alçak gerilimden bağlı mesken abone grubu için aktif enerji bedeli kademelendirilmiş, günlük ortalama belirli bir tüketimin üzerine çıkılması halinde fiyat farklılaştırılmıştır. İlgili düzenlemenin lisanssız üretim tesislerinde ihtiyaç fazlası enerjinin hangi fiyattan satılacağı ile tüketime istinaden düzenlenecek faturalarda nasıl uygulanacağına ilişkin alınan 03/02/2022 tarihli ve 10759 sayılı Kurul Kararı 04/02/2022 tarihli ve 31740 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Lisanssız elektrik üretimi uygulamalarının yeknesaklığına katkı sağlamak, piyasa katılımcılarının görev ve sorumluluklarının anlaşılmasında tereddütleri ortadan kaldırmak, lisanssız elektrik üretimine ilişkin ilgili mevzuatta yapılan değişiklikler kapsamında uygulama birliğinin sağlanmasına katkı sunmak ve muhtemel mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla aşağıda yer alan hususların hatırlatılmasında fayda görülmüştür.

Ayrıca belirtmek gerekir ki aşağıda yer alan ifade ve açıklamalar sürece ilişkin bilgi verme amaçlı olup, uygulamada tereddüde düşülmesi halinde Kurum görüşüne başvurulmasında fayda görülmektedir.

Yapılan mevzuat değişikliklerine ilişkin olarak:

1. Kanun'un 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yapılan düzenlemeye istinaden Yönetmeliğe 5 inci maddenin birinci fıkrasının (h) bendi olarak '*Bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri*' ibaresi eklenerek lisanssız olarak yürütülebilecek yeni bir faaliyet tanınmıştır. Bu hüküm uyarınca:

- Lisanssız üretim başvurularında sunulması gereken bilgi ve belgeler ile başvuruda bulunularak, aynı dağıtım bölgesi içerisinde iletim ya da dağıtım seviyesinde, aynı ya da farklı ölçüm noktasında çatı, cephe ve/veya arazi kurulumu gerçekleştirilebilecektir. Dağıtım lisansı bulunan Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) de bir dağıtım bölgesi olduğu için OSB içerisinde yer alan tüketicilerce ancak ilgili OSB sınırları içerisinde üretim tesisi kurulabilecektir.
- İlgili tesisler aylık mahsuplaşma hükümlerine tabi olacak ve aylık mahsuplaşma sonucunda şebekeye enerji verilmesi halinde ihtiyaç fazlası bu enerji aktif enerji bedeli üzerinden YEKDEM kapsamında değerlendirilmek üzere görevli tedarik şirketlerince satın alınacaktır. Benzer şekilde aylık mahsuplaşma sonucunda şebekeden enerji çekilmesi halinde mahsuplaştırılmış net tüketim üzerinden tüketim faturası düzenlenecektir.
- Bu fıkra kapsamındaki tesisler için gerekmesi halinde tüm iletim ve/veya dağıtım sistemi yatırımları ile bunlara ilişkin izin bedelleri üretici tarafından karşılanacak, akabinde bu varlıklar bakım ve işletme sorumluluğu karşılığında iz bedelle ilgili şebeke işletmecisine devredilecektir.
- Kişiler aynı tarife grubunda yer alan kendilerine ait tüketimlerinin toplamına kadar dağıtım ya da iletim seviyesinde tesis kurabilecektir. Kurulumlar bağlantı anlaşması imzalandıktan sonra 3 sene içinde tamamlanmalıdır. İletim seviyesinden yapılacak başvurular için TEİAŞ'ın bölgesel olarak belirlediği '*bağlanabilir kapasite*'ler dahilinde üretim tesisi kurulabilecektir.
- Yönetmelik hükümleri kapsamında aylık mahsuplaşma hükümlerine tabi olarak 5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yenilenebilir enerji tesisi kuran kişiler aynı dağıtım bölgesinde yer almak şartıyla farklı ölçüm noktasında üretim tesisi kurma ya da aynı tarife grubundaki tüketim tesislerini mevcut üretim tesisi ile ilişkilendirme hakkına sahip olacaktır.

Ayrıca, 08/03/2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 05/03/2022 tarihli ve 7381 sayılı Kanun'un 27 nci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca '*Belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sanayi tesisleri ve tarımsal sulama amaçlı tesisler*' için

bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücünün iki katına kadar üretim tesisi kurma imkanı sağlanmıştır.

2. Yönetmelik hükümleri kapsamında kurulumları gerçekleştirilen, saatlik mahsuplaşma hükümlerine tabi üretim tesisleri ile ilişkilendirilen tüketim tesisleri için aylık mahsuplaşma kapsamında işlemleri sürdürülecek biçimde ilave lisanssız üretim tesisi başvurusu yapılamamaktadır. Başka bir ifadeyle kojenerasyon tesisleri ile 12/05/2019 tarihinden önce bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu düzenlenen yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri ile ilişkilendirilen tüketim tesisleri için Yönetmelik kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı yeni bir lisanssız üretim tesisi kurulması mümkün değildir.
3. Tüketim tesisine ait dağıtım transformatörünün ilgili şebeke işletmecisine ait bir transformatör olmaması halinde (kendine ait dağıtım transformatörü bulunan tüketim tesisleri) ilgili tüketim tesisinin lisanssız üretim tesisi ile ilişkilendirilebilmesi için geçici kabulünün tamamlanması zorunludur. Kabulü tamamlanan dağıtım transformatörü için geçici abonelikler kapsamında lisanssız üretim başvurusu yapılabilecektir. Dağıtım transformatörünün ilgili şebeke işletmecisine ait bir transformatör olması durumunda 21/05/2019 tarihli ve 30780 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ‘*Lisanssız Üretim Başvurularında Sunulması Gereken Bilgi Ve Belgeler Listesi*’nde yer aldığı üzere tüketim tesisine ait ‘*Onaylı elektrik proje kapağı*’ ile lisanssız üretim başvurusu yapılabilmektedir.
4. Yönetmeliğin 11 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yapılacak zemin uygulamalı başvurular için;
 - Mutlak tarım arazileri,
 - Özel ürün arazileri,
 - Dikili tarım arazileri,
 - Sulu tarım arazileri,
 - Çevre arazilerde tarımsal kullanım bütünlüğünü bozan alanlarıkapsamına ilişkin Tarım ve Orman Bakanlığı veya söz konusu Bakanlığın il müdürlüklerinden alınacak belgenin sunulması zorunludur.
5. Lisanssız üretim başvuruları, üretim tesisinin sisteme bağlanacağı noktaya göre TEİAŞ’a, dağıtım şirketine veya dağıtım lisansı sahibi OSB’ye yapılmalıdır. Bu başvurular Yönetmelik’te tanımlanan komisyonlar marifetiyle değerlendirilmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Lisanssız üretim başvurularında eksiklik bildirim ve eksikliklerin tamamlanması prosedürleri kaldırılmış olup, olası mağduriyetlerin önlenmesini teminen başvuruların tam ve eksiksiz olarak ilgili şebeke işletmecilerine yapılmasında fayda görülmektedir.
6. Yönetmelik kapsamında kurulacak tesisler için bağlantı anlaşması süreleri sayacın tesis edildiği noktaya göre belirlenmelidir. Bu kapsamda Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 15 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Ölçü tesisi ve sayaçlar; trafolu tüketiciler için tüketim trafosu 630 kVA altında olan trafoların sekonder ana barasının giriş tarafında (AG seviyesinde), trafo gücü 630 kVA ve üzerinde olan tüketiciler için tüketici tesislerindeki indirici trafonun giriş tarafında (OG seviyesinde), alçak gerilim tüketicileri için tüketimin başladığı anahtarlama teçhizatının giriş kısmında (kofre ve benzeri-AG seviyesi) yer alır.

7. Görevli tedarik şirketlerince ihtiyaç fazlası enerjiye istinaden yapılan ödemelerde Yönetmelik'te belirtilen takvime uygun olarak ödeme yapılamaması ve temerrüde düşülmesi halinde, **herhangi bir talep olmaksızın** Yönetmelik hükümleri kapsamında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı iki katı oranında uygulanarak ödeme yapılması gerekmektedir.
8. Lisanssız üretim tesisleri ile bu tesislerle ilişkilendirilen tüketim tesislerine uygulanacak dağıtım sistem kullanım bedelleri hakkında 30/12/2021 tarihli ve 10699 sayılı Kurul Kararı alınarak '*Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar*'ın 16 ncı maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Buna göre;
- Yönetmeliğin hangi bendi kapsamında olduğundan,
 - Saatlik veya aylık mahsuplaşma hükümlerine tabi olunmasından,
 - Üretim tesisinin işletmeye geçiş tarihinden,
- bağımsız olarak, üretim ve tüketim tesisinin aynı ya da farklı ölçüm noktasında yer alması durumuna göre farklılaştırılarak sistem kullanım bedellerinin nasıl uygulanacağı karara bağlanmıştır.
9. 01/01/2022 tarihinden itibaren dağıtım seviyesinden bağlı lisanssız üretim tesisleri ve bunlarla ilişkilendirilen tüketim tesislerine ilişkin olarak; veriş yönlü sistem kullanım bedeli (VYSKB), tüm lisanssız üreticiler için aynı olup tarife tablolarında '*Lisanssız üreticilere ilişkin tek terimli dağıtım tarifesi*' olarak yer almaktadır. Çekiş yönlü sistem kullanım bedeli (ÇYSKB) ise tüketici grubuna göre yine tarife tablolarında '*Dağıtım bedeli*' olarak yer almaktadır. Dağıtım lisansı sahibi OSB'ler için ise çekiş yönlü sistem kullanım bedeli olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca ilgili OSB için onaylanan bedeller kullanılmalıdır.

Uygulamaya ilişkin olarak:

- 1) Üretim ve tüketim tesisi aynı ölçüm noktasında değil ise veriş ve çekiş yönlü sistem kullanım bedelleri herhangi bir indirim olmaksızın sayaçlardan geçen üretim ve tüketim miktarı kadar uygulanmalıdır.
- 2) Üretim ve tüketim tesisi aynı ölçüm noktasında ise sayaçtan geçen üretimin tüketimden düşük olması veya üretimin tüketime eşit olması halinde VYSKB uygulanmamalıdır. ÇYSKB ise, üretim miktarına kadar olan tüketim için %50 indirimli, tüketim ile üretim miktarı arasında kalan kısım için ise tam olarak uygulanmalıdır.
Sayaçtan geçen tüketimin üretimden düşük olması halinde ÇYSKB %50 indirimli; VYSKB ise üretim ile tüketim miktarı arasında kalan kısım için tam olarak uygulanmalıdır.
- 3) Yönetmelik hükümleri uyarınca, aynı ölçüm noktasında yer alan üretim ve tüketim tesisi ile farklı ölçüm noktasında yer alan üretim ve/veya tüketim tesislerinin ilişkilendirilmesi halinde aynı ölçüm noktasında yer alan üretim ve tüketim tesisi için '2' numaralı başlık kapsamında hesaplama yapıldıktan sonra farklı ölçüm noktasındaki tesisler için veriş ve/veya çekiş yönlü sistem kullanım bedelleri herhangi bir indirim olmaksızın uygulanmalıdır.

Sistem kullanım bedellerinin üretim veya tüketimin fazla olması durumu ile üretim ya da tüketim tesisiyle farklı ölçüm noktasında tesisler ile ilişkilendirilmesi halinde nasıl uygulanacağına dair örnek hesaplamalara aşağıda yer verilmektedir.

Senaryo-1 Sayaçtan Geçen Toplam Tüketim>Sayaçtan Geçen Toplam Üretim

	Üretim	Tüketim
1. Saat	70	40
2. Saat	10	50
3. Saat	40	20
4. Saat	0	50
5. Saat	60	60
TOPLAM	180	220
<i>Üretim ve Tüketim Farklı Ölçüm Noktasında İse</i>	$180 \times VYSKB$	$220 \times \text{ÇYSKB}$
<i>Üretim ve Tüketim Aynı Ölçüm Noktasında İse</i>	0	$(180 \times \text{ÇYSKB} \times 0,5) + ((220-180) \times \text{ÇYSKB})$
<i>Aynı Ölçüm Noktasındaki Üretim ve Tüketim Tesisi Farklı Ölçüm Noktasında Üretim ve Tüketim Tesisi ile İlişkilendirilirse</i>	Farklı Ölçüm Noktasındaki Üretim Miktarı=150 $0 + 150 \times VYSKB$	Farklı Ölçüm Noktasındaki Tüketim Miktarı=280 $(180 \times \text{ÇYSKB} \times 0,5) + ((220-180) \times \text{ÇYSKB}) + 280 \times \text{ÇYSKB}$

Senaryo-2 Sayaçtan Geçen Toplam Üretim>Sayaçtan Geçen Toplam Tüketim

	Üretim	Tüketim
1. Saat	70	40
2. Saat	10	50
3. Saat	40	20
4. Saat	0	50
5. Saat	60	60
6. Saat	80	10
TOPLAM	260	230
<i>Üretim ve Tüketim Farklı Ölçüm Noktasında İse</i>	$260 \times VYSKB$	$230 \times \text{ÇYSKB}$
<i>Üretim ve Tüketim Aynı Ölçüm Noktasında İse</i>	$(260-230) \times VYSKB$	$(230 \times \text{ÇYSKB} \times 0,5)$
<i>Aynı Ölçüm Noktasındaki Üretim ve Tüketim Tesisi Farklı Ölçüm Noktasında Üretim ve Tüketim</i>	Farklı Ölçüm Noktasındaki Üretim Miktarı=150 $((260-230) \times VYSKB) + 150 \times VYSKB$	Farklı Ölçüm Noktasındaki Tüketim Miktarı=280 $(230 \times \text{ÇYSKB} \times 0,5) + (280 \times \text{ÇYSKB})$

<i>Tesisi ile İlişkilendirilirse</i>		
--------------------------------------	--	--

10. 04/02/2022 tarihli Resmî Gazete’de de yayımlanan 03/02/2022 tarihli ve 10759 sayılı Kurul Kararı ile kademeli tarife uygulanan, AG seviyesinden bağı mesken abone grubunda yer alan tüketim tesisleri ile ilişkilendirilen üretim tesislerinin saatlik ve aylık mahsuplaşma hükümlerine bağı olarak ihtiyaç fazlası enerjinin nasıl değerlendirileceğı ve tüketime bağı olarak tüketim faturalarının nasıl düzenleneceğı hususlarında düzenleme yapılmış olup, örnek hesaplamalara aşığıda yer verilmektedir.¹

Senaryo-3 Saatlik Mahsuplaşma Kapsamında Kademeli Tarifenin Uygulanması

Zaman Dilimi	Saatlik Toplam Veriş	Saatlik Toplam Çekiş	Saatlik Net Mahsuplaşma
1. Saat	150	40	+110
2. Saat	30	180	-150
3. Saat	220	40	+180
4. Saat	10	120	-110
5. Saat	30	30	0
TOPLAM	NET VERİŞ: +290		NET ÇEKİŞ: -260
Üreticiye Yapılacak Ödeme (TL bazlı desteklenenler için)	240×Düşük Kademe Fiyatı+ 50×Yüksek Kademe Fiyatı	Tüketim İçin Ödenecek Fatura	240×Düşük Kademe Fiyatı+ 20×Yüksek Kademe Fiyatı

Senaryo-4 Aylık Mahsuplaşma Kapsamında Kademeli Tarifenin Uygulanması

Zaman Dilimi	Üretim>Tüketim		Tüketim>Üretim	
	Saatlik Toplam Veriş	Saatlik Toplam Çekiş	Saatlik Toplam Veriş	Saatlik Toplam Çekiş
1. Saat	150	40	150	40
2. Saat	30	180	30	180
3. Saat	220	40	220	40
4. Saat	10	120	10	120
5. Saat	30	30	30	70
TOPLAM	440	410	440	450
NET		+30		-10
EPIAŞ GTŞ’ye	240×Düşük Kademe Fiyatı+ 200×Yüksek Kademe Fiyatı		240×Düşük Kademe Fiyatı+ 200×Yüksek Kademe Fiyatı	

¹ 30 gün süren bir ayda günlük kademenin 8 kWh/gün olduğu senaryoya göre oluşturulmuştur.

Toplam Ödeme		
GTŞ Tedarikçiye Ödeme	240×Düşük Kademe Fiyatı+ 170×Yüksek Kademe Fiyatı	240×Düşük Kademe Fiyatı+ 200×Yüksek Kademe Fiyatı
GTŞ Üreticiye Ödeme (Gelir ya da Gider)	30×Yüksek Kademe Fiyatı (Gelir)	10×Yüksek Kademe Fiyatı (Tüketim Faturası-Serbest Tüketici Olmayanlar İçin)

Yukarıdaki belirtilen hususlar dışında uygulamada duraksama veya tereddüde yol açan konular olması halinde konunun ivedilikle Kurumumuza iletilmesi gerekmektedir. Bu noktada epdlisanssiz@epdk.org.tr elektronik posta adresi de kullanılabilir. Bunun neticesinde, uygulamaya ilişkin değerlendirme ilgili taraflara iletilecek ve uygulamada yeknesaklık sağlanmış olacaktır.

Kamuoyuna duyurulur.